МЕРКАВАННІ

Ці задавальняе вас гандаль у вёсках, і што неабходна палепшыць?

Тэма гандлю ў малых населеных пунктах даволі далікатная — дзесьці не хапае тавараў, дзесьці скардзяцца на цэны, а дзесьці стацыянарных крам няма наогул. Мы звярнуліся да людзей, якія займаюцца гэтым кірункам, каб высветліць, як выглядае сітуацыя на самай справе і над чым сапраўды трэба папрацаваць.

Намеснік старшыні Касцюковіцкага раённага выканаўчага камітэта па пытаннях эканомікі Любоў КІСЯЛЁВА:

— У нас гандаль з другой паловы года пачаў працаваць нашмат лепш, аб'екты перагледзелі свае падыходы. Чаму? Таму што яны рыхтуюцца да таго, што да нас у раён прыйдзе буйная гандлёвая сетка. Ці выцесніць яна прыватнікаў? Вядома, нейкае пераразмеркаванне патокаў адбудзецца. Але частка насельніцтва, якая выязджала па пакупкі як у іншыя раёны краіны, так і ў Расію, з-за пашырэння асартыменту, напэўна, стане рабіць іх тут. Я думаю, што дзякуючы гэтаму павялічыцца таксама і тавараззварот. Быў час, калі мясцовыя жыхары вярталіся дадому з камандзіровак толькі праз крамы, размешчаныя ў іншых раёнах. І цяпер сапраўды падцягнулася харчовая група. Канкурэнцыя — гэта вельмі добра, як мне здаецца. І добра гэта ў першую чаргу для пакупнікоў. Таму што кожная крама пачынае неяк прыцягваць кліента, рабіць зніжкі, арганізоўваць кірмашы.

Старшыня Сідаровіцкага сельскага выканаўчага камітэта Магілёўскага раёна Алена ПШАНІЧНАЯ:

— У населеных пунктах сельсавета гандаль нас цалкам задавальняе. Як найлепшую форму магу адзначыць аўтакрамы. Мне падабаецца разнастайны асартымент, хоць звычайна да іх ставяцца з недаверам — думаюць, напрыклад, што тавар пратэрмінаваны, — аднак гэта не так. Аўтакрама — тое месца, дзе тавар можа мяняцца нават часцей, чым у стацыянарных. Палепшыць хочацца будаўнічы напрамак — гэта продаж цэменту, шыферу і падобных рэчаў. Але і тут нашы прадаўцы знаходзяць выхад са становішча: напрыклад, у аўторак прымаюць заказ на тавар, якога ў гэты момант няма ў наяўнасці, а ўжо ў пятніцу дастаўляюць дадому. Такім чынам і крама не завальваецца, і кліент задаволены. Вось мэбля, напрыклад: ёсць каталогі, людзі выбіраюць і заказваюць. У мінулым годзе ўсе заказвалі газавыя пліты, паколькі аказалася, што яны павінны быць не старэйшыя за дзесяць гадоў. Акрамя гэтага, на нашай тэрыторыі ёсць дзве крамы мясцовага агракамбіната — там прадаюцца сала, мяса, каўбасы. Звычайна ёсць па 4—5 найменняў розных каўбас, мне здаецца, што гэтага хапае.

Старшыня Самахвалавіцкага сельскага выканаўчага камітэта Мінскага раёна Уладзімір ЛОКУН:

— У нас толькі ў дзвюх вёсках з дванаццаці ёсць стацыянарныя гандлёвыя аб'екты — у Самахвалавічах, дзе мноства такіх пунктаў, і ў вёсцы Цімошкі адна крама. У астатніх — гэта толькі выязны гандаль Мінскага райпо. Мы плануем яшчэ ў дзвюх вёсках падрыхтаваць участкі пад аўкцыён, каб на іх прыватныя арганізацыі пабудавалі дадатковыя пункты. Што да іншых вёсак, то там жыве не так шмат людзей, таму выезду аўтакрамы раз на тыдзень цалкам хапае. Прынамсі, ніхто не скардзіўся. Калі ж нехта напіша зварот, то мы абавязкова разгледзім гэтае пытанне. Што датычыцца асартыменту, то пра гэта можна меркаваць па заўвагах насельніцтва, але да нас ніхто не звяртаўся. Раней такія выпадкі бывалі. Дарэчы, у райпо ўлічваюць пажаданні насельніцтва, пытаюцца, што прывозіць, а што не. Адзіная праблема ў нас цяпер: у адной краме мы хочам падоўжыць час працы, паколькі цяпер яна функцыянуе да трох гадзін дня. Для гэтага мы шукаем прадаўца, які будзе гатовы працаваць у іншым рэжыме работы.

Прэс-сакратар Беларускага рэспубліканскага саюза спажывецкіх таварыстваў Таццяна ЛЯШКЕВІЧ:

— Гандаль, які забяспечвае наша арганізацыя, нас задавальняе. Мы стараемся ўлічваць усе інтарэсы: пакуль у вёсцы застанецца хоць адзін жыхар, стацыянарныя пункты і аўтакрамы будуць яго абслугоўваць. Што хацелася б палепшыць? Арганізацыя не стаіць на месцы — мы закупляем новыя аўталаўкі, пашыраем асартымент, прыслухоўваемся да пажаданняў пакупнікоў. Дарэчы, яны з цягам часу становяцца ўсё больш патрабавальнымі. Акрамя таго, мы ўстанаўліваем аплатныя тэрміналы, закупляем новае абсталяванне. Хацелася б, каб былі створаны роўныя ўмовы для гандлю. Напрыклад, прыватнікі выбіраюць для продажу тое, што выгадна ім, а мы нясём пэўную сацыяльную нагрузку. Але падкрэслю, што мы не скардзімся. У аўтакраме ёсць зацверджаны асартымент, але можна пакінуць заяўку на розныя тавары. Напрыклад, бабуля можа захацець кавун — і наступны раз яго прывязуць. Хтосьці заказвае не толькі харчовыя тавары, але і такія рэчы, як мех цэменту. Мы заўсёды адказваем на просьбы нашых кліентаў.

Уладзіслаў ЛУКАШЭВІЧ. *lukashevich@zviazda.by*

ПОЎНЫ АСАРТЫМЕНТ

Фота Анатоля КЛЕШЧУКА.

Годная аддача

Кіраўнік дзяржавы заўсёды асабліва ставіўся да вёскі. Відаць, у многім таму, што сам нарадзіўся і вырас там. Абавязковая падтрымка сельскіх населеных пунктаў, не проста павышэнне ўзроўню жыцця на вёсцы — а падняцце яго да ўзроўню гарадскога, і ніяк не менш — гэта тэзісы, якія Аляксандр Лукашэнка агучваў на апошніх рабочых сустрэчах, прысвечаных гэтай тэме.

Калі коратка, то пасыл наступны: вяскоўцы робяць велізарны ўнёсак у развіццё эканомікі дзяржавы, гарантаванне яе харчовай бяспекі. Але самі аказваюцца ў менш выгадным, у параўнанні з гараджанамі, становішчы ў плане зручнасці набыцця пэўных тавараў — нават харчовых. У некаторых вёсках можа нават не быць магазіна, і жыхары або задавольваюцца аўтакрамай, якая не заўсёды мае належны асартымент, або вымушаны ехаць у суседнюю вёску ці нават горад, што таксама не вельмі зручна, дый не ўсе, асабліва пажылыя, нават пры жаданні, могуць гэта рабіць. У іншых сельскіх населеных пунктах крамы ёсць, але тая ж праблема — абмежаваны асартымент.

Настаў час змяніць гэтую сітуацыю. Патрэбы людзей павінны быць задаволеныя — без залежнасці ад таго, дзе і хто пражывае. Ні ў якім разе — і ў тым ліку гэта пазіцыя Прэзідэнта — гэта не азначае закрыццё або замену белкаапсаюзаўскага гандлю. У любым выпадку гэта, можна сказаць, унікальная сістэма, якая сваімі пунктамі — як стацыянарнымі, так і мабільнымі — ахоплівае ўсё сельскае насельніцтва краіны — без хлеба, што называецца, людзі не сядзяць. У той жа час усё патрабуе ўдасканалення. У нашым выпадку ім паслужыць як развіццё прыватнай ініцыятывы ў сельскай мясцовасці, так і стварэнне новых гандлёвых сетак, што павінны забяспечыць вяскоўцаў шырокім асартыментам тавараў.

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар. «МС».)

Стаўка на самазанятасць...

Апошнія месяцы прайшлі пад эгідай абмеркавання — на ўзроўні Прэзідэнта — пакета дакументаў па развіцці прадпрымальніцтва і стымуляванні дзелавой актыўнасці. Сярод іншага абмяркоўвалі праект указа Прэзідэнта «Аб развіцці гандлю, грамадскага харчавання і бытавога абслугоўвання», які, дарэчы, ужо падпісаны. Праект указа накіраваны на развіццё гандлю, грамадскага харчавання, бытавых паслуг у першую чаргу ў сельскай мясцовасці і малых гарадах.

Напрыклад, індывідуальныя прадпрымальнікі і юрыдычныя асобы, што здзяйсняюць штучны гандаль у сельскай мясцовасці, будуць вызвалены ад падатку на дабаўленую вартасць. Акрамя гэтага, дакумент прадугледжвае магчымасць ўстанаўлення на асобных тэрыторыях спецыяльнага рэжыму падаткаабкладання ў сферы гандлю, грамадскага харчавання і бытавога абслугоўвання — з выплатай падатку на прыбытак для прадпрыемстваў у памеры 6% і адзінага падатку для індывідуальных прадпрымальнікаў у памеры адной базавай велічыні. Прапісаны і іншыя спрашчэнні ўмоў для ажыццяўлення названых відаў дзейнасці — напрыклад вызваленне ад падатку на нерухомасць.

А сітуацыя там сапраўды не вельмі пазітыўная. Прынамсі, калі адштурхоўвацца ад статыстыкі. Так, на працягу апошніх гадоў назіраецца скарачэнне колькасці магазінаў у сельскіх населеных пунктах. Толькі з 2012 па 2015 гады яна зменшылася на 10% — з 9893 да 8977 адзінак. У выніку там, дзе некалькі гадоў таму былі крамы або іншыя аб'екты бытавога абслугоўвання, якія працавалі, засталіся пустыя будынкі. Для выпраўлення сітуацыі праектам дакумента абласныя Саветы дэпутатаў на пяць гадоў — з 1 студзеня 2018-га па 1 студзеня 2022 года — надзяляюцца правам на назначэнне шэрагу падатковых і іншых ільгот суб'ектам гаспадарання, што здзяйсняюць названыя віды дзейнасці на тэрыторыі сельскай мясцовасці і ў малых гарадах.

Такім чынам, названы дакумент павінен паспрыяць развіццю гандлю на вёсцы, стварэнню там канкурэнтаздольнага ў гэтым плане асяроддзя, што адлюструецца на якасці тавараў і паслуг. Акрамя гэтага — не менш важная функцыя ўказа, — садзейнічанне самазанятасці сельскага насельніцтва. Бо менавіта ў вёсцы людзям найбольш складана знайсці працу.

... і буйны бізнес

Калі казаць пра канкурэнцыю ў сістэме вясковага гандлю, то акрамя індывідуальных прадпрымальнікаў, невялікіх прыватных кампаній, яе могуць скласці і буйныя гандлёвыя сеткі, вядомыя па ўсёй краіне. У пачатку верасня Аляксандр Лукашэнка абмеркаваў з бізнесменам Паўлам Тапузідзісам праект апошняга па абслугоўванні сельскага насельніцтва.

Кампанія бізнесмена ўжо распачала будаўніцтва ўнікальнага комплексу ў Шклове. Праект прадугледжвае будаўніцтва супермаркета з гандлёвай залай плошчай звыш 700 квадратных метраў, аптэкай, разлікова-касавым цэнтрам, зонай гандлю прамысловымі таварамі. Акрамя гэтага, плануецца пабудаваць там жа два кінатэатры на 70 месцаў кожны, забаўляльны цэнтр і кавярню.

Гэты комплекс плануецца эксплуатаваць як размеркавальны цэнтр для забеспячэння гандлёвых аб'ектаў у Шклоўскім раёне і для выканання заказаў пакупнікоў з населеных пунктаў, дзе няма гандлёвых аб'ектаў. У перспектыве таварамі будзе забяспечвацца не менш за 15 населеных пунктаў Шклоўскага раёна.

Праект плануецца выкарыстоўваць як тыповы і ў іншых рэгіёнах дзяржавы.

Надзея ЮШКЕВІЧ.
yushkevich@zviazda.by